

# Sisällys

## IV SAMAN IKUINEN PALUU JA VALLANTAHTO 9

## V EUROOPPALAINEN NIHILISMI

|                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------|-----|
| Nietzschen ajattelun viisi pääotsikkoa                            | 29  |
| Nihilismi ja "ylimpien arvojen arvonmenetys"                      | 39  |
| Nihilismi, <i>nihil</i> ja ei mitään                              | 44  |
| Kosmologian ja psykologian käsitteet Nietzschen ajattelussa       | 48  |
| Nihilismin syntyperä. Nihilismin kolme muotoa                     | 54  |
| Ylimmät arvot ja kategoriat                                       | 60  |
| Nihilismi ja länsimaisen historian ihminen                        | 67  |
| Uusi arvojen asettaminen                                          | 71  |
| Nihilismi ja historia                                             | 76  |
| Arvojen asettaminen ja vallantahto                                | 81  |
| Subjektius Nietzschen historiatulkinnassa                         | 91  |
| Nietzschen "moraalinen" metafysiikkatulkinta                      | 97  |
| Metafysiikka ja antropomorfismi                                   | 106 |
| Protagoraan lause                                                 | 111 |
| Subjektin ylivalta uudella ajalla                                 | 116 |
| Descartesin <i>cogito</i> ja <i>cogito me cogitare</i>            | 122 |
| Descartesin <i>cogito sum</i>                                     | 130 |
| Descartesin ja Protagoraan metafyyssiset peruskannat              | 138 |
| Nietzschen kanta Descartesiin                                     | 143 |
| Descartesin ja Nietzschen peruskantojen sisäinen yhteys           | 156 |
| Ihmisen olemuksen määritelmä ja totuuden olemus                   | 158 |
| Metafysiikan loppu                                                | 164 |
| Suhtautuminen olevaan ja suhde olemiseen. Ontologinen differenssi | 166 |
| Oleminen ja <i>a priori</i>                                       | 175 |
| Oleminen: <i>idea</i> , <i>agathon</i> ja ehto                    | 182 |
| Oleminen, <i>idea</i> ja arvoajatus                               | 187 |
| Olemisen luonnosteleminen vallantahdoksi                          | 192 |
| Olemisen ja olevan erottelu ja ihmisluonto                        | 197 |
| Oleminen – tyhjyys ja rikkaus                                     | 201 |

## VI NIETZSCHEN METAFYSIIKKA

|                     |     |
|---------------------|-----|
| Johdanto            | 209 |
| Vallantahto         | 214 |
| Nihilismi           | 221 |
| Saman ikuinen paluu | 229 |
| Yli-ihminen         | 236 |
| Oikeamielisyys      | 253 |

## VII NIHILISMIN OLEMISHISTORIALLINEN MÄÄRITTELEMINEN 269

### VIII METAFYSIIKKA JA OLEMISEN HISTORIA

|                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Mitä-oleminen ja että-oleminen metafysiikan olemuksen aloituksessa: <i>idea</i> ja <i>energeia</i> | 323 |
| <i>Energeia</i> ja <i>actualitas</i>                                                               | 332 |
| Totuuden muuttuminen varmuudeksi                                                                   | 341 |
| <i>Hypokeimenon</i> ja <i>subiectum</i>                                                            | 348 |
| Leibniz: todellisuuden ja mieltämisen yhteenkuuluvuus                                              | 354 |
| Subjektisuus ja subjektius                                                                         | 367 |
| Leibniz, ”Kaksikymmentäneljä lausetta”                                                             | 371 |

### IX LUONNOKSIA OLEMISEN HISTORIAA ELI METAFYSIIKKA VARTEN

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Olemisen historiasta                                                                   | 375 |
| Kohti uuden ajan metafysiikan olemuksen määritelmää                                    | 377 |
| Kohteus – transsendenssi – ykseys – oleminen ( <i>Puhtaan järjen kritiikki</i> , § 16) | 377 |
| Oleminen – kohteus (tahto)                                                             | 378 |
| Oleminen ja kohteus – oleminen ja ajatteleva – ykseys ja <i>hen</i>                    | 379 |
| Kohteus ja ”reflektoiminen” – Reflektoiminen ja negatiivisuus                          | 380 |
| Reflektoiminen ja representoiminen                                                     | 381 |
| Reflektoiminen ja kohde ja subjektius                                                  | 382 |
| Transsendentaalinen                                                                    | 382 |
| <i>repraesentatio</i> ja <i>reflexio</i>                                               | 383 |
| Oleminen – todellisuus – tahto                                                         | 383 |
| Olemisesta ja tietoisuudesta (olemishistoriallinen kokemus)                            | 384 |
| Todellisuus ja tahto (Kantin olemisen käsite)                                          | 385 |
| Oleminen                                                                               | 386 |
| Metafysiikan täyttymys                                                                 | 387 |
| Oleminen                                                                               | 388 |
| Eksistenssi                                                                            | 389 |
| Oleminen ja eksistenssin käsitteen kaventuminen                                        | 392 |
| Schelling ja Kierkegaard                                                               | 393 |
| Schelling                                                                              | 393 |
| Eksistenssi ja eksistenttinen                                                          | 394 |

### X METAFYSIIKAN MUISTAMINEN 397

### TOIMITTAJAN JÄLKISANAT 407

### YLEISKATSAUS 411

SANASTO 413